

1)

NÁČELNÍK KANČÍ ZUB

Na pokraji moravské dědiny, kousek od hranic, stojí bývalý lovecký zámeček pánů z Větrova. Je omítnutý pampeliškovou žlutí, má spoustu věžiček pokrytých prejzy a korouhvičku s kohoutem. V zámečku je nyní dětský domov. Žijí v něm děvčata a kluci od šesti do patnácti let, všeobecně zvaní Větrováci.

K domovu patří veliká zahrada, která pořád ještě připomíná park. Ze tří stran ji obklopuje bytelný prkenný plot a zepředu honosná tepaná mříž.

Část parku později vykáceli, založili sad a zeleninové záhony. Ale i tak přerůstá k radosti dětí zahradníkovi přes hlavu.

Neजारostlejší a nejpustší místo si zabrali indiáni. Postavili ohniště a vymohli si, že smějí zvečera pálit klacky a shrabané listí. Nevadil jim ani podzimní chlad, který už dotíral na záda. Indiáni jsou otužilí. Pouze Hbitý svišť si nosil deku, ale nijak mu to nezažlivali. Měl pořád rýmu.

Předním mužem kmene byl bezpochyby náčelník Kančí zub, jinak prostě Přemek Hrůza. Rodové jméno získal podle klu opravdového kňoura, střeleného hajným Sedloněm. Sedloň mladší, Přemkův spolužák, zub ukradl a vyměnil s Hrůzou za sérii kreseb ze života učitelského sboru.

Přemek se klidně mohl jmenovat Orlí péro, Zběsilý bizon, ale i ještě nějak líp. Ovšem orlí péro neměl a z bizona taky ani chlup. Zato kel divočáka ano, a ještě provrtaný, takže ho mohl nosit kolem krku dokonce i do školy.

U ohně kluci sedávali skoro nehybně. Pohnul se jen, kdo si přiseděl nohu; a Fanda, ten ji snad měl

přesezenou pořád. Opravdoví indiáni sebou v jednom kuse nemelou. Nemají to v povaze a taky by neslyšeli, kde se co šustne. Jen lehký větřík občas pohnul některým brkem v čelence nebo shodil lístek na pomalovanou tvář.

Hoši se snažili hovořit čistě indiánskými výrazy. Jako třeba:

„Ten prašivý skunk Viták mi včera napověděl špatně básničku, Velká noho.“

„To ti vyved naschvál, Veverčáku. Měl bys té zbabelé bílé tváři napráskat.“

„Už se stalo, bratře Velká noho. Vyčíhal jsem si ho na prérii za jejich vigvatem. Chytil jsem ho do lasa. V hodu lasem su báječný.“

Čistě indiánské výrazy měly úžasnou výhodu. Brzy se vyčerpaly a kolem ohně panovaly dlouhé chvíle mlčení.

Náčelník si ticha velmi považoval a podporoval je úslovím:

„Copak jsme baby? Za muže mluví čin.“

O činy větrovských indiánů nebyla nouze. Páchali polní pych, drbali lusky i švestky a lezli do zahrad. Bili se s místními kluky, takže maminky často lamentovaly, že Větrov byl Hroznovu čert dlužen. Úplně mylně se domnívaly, že jejich kluci mají beráncí povahu.

Náčelník uhranul Lídě Novotné. Taky na ni v praskotu plamenů, maskován nehybným výrazem a barevnými hlinkami, přechasto myslel. Právě proto měl mlčení kolem ohně rád. Byl mezi svými, a přece sám.

Přemek byl na Větrově dobrých pět let. V dětských domovech žil většinu času, který obsáhl pamětí. Jen dávnověku jeho dětství patřila úplně obyčejná vzpomínka. Měl postýlku v otlučené kuchyni. Ráno se probudil a okno zamrzlo krásnou zahradou. Stromy, tráva, květiny, všechno v ní bylo ledové a bílé.

Ve sporáku buchlo, plynové plamínky vyskočily

jako vojáci a kuchyň se naplnila příjemným teplem. Zahradu začala průzračnět a voda tekla tmavými stružkami po zdi. Vkládal do ní prstík, aby tekla přes překážku. Některé kapky zmrzly do malinkých rampoušků nad škvírou, kterou zvenčí pod rámem profukoval vítr. Přemek je odlupoval, chutnaly jako bonbony.

Nikoho z té doby si nepamatoval. Jen nějaké ruce a snad hlasy. Někdy si nebyl jistý, zda si je neplete s filmem, který možná viděl. Ale zamrzlé krásné okno a kuchyň prosáklou podivným, malátným teplem si určitě s ničím nespletl.

Později ho mrzelo, že si nepamatoval některou příhodu nebo tváře lidí, něco významnějšího. Jenže zamrzlé okno bylo pro malého kloučka jistě úžasný zázrak, ne domov, kde se probouzel každý den. Jak mohl tušit, že nedostižným zázrakem se pro něho stane rodina, kdežto ledové zahrady na skle se budou vracet každý rok?

Do dětského domova za ním několikrát přijela maminka. Vozila mu bonbony podobné zmrzlým rampouškům na rámu. Jemným hlasem vyprávěla, jak mu brzy ustele v kuchyňce. Ještě musí nastřádat peříčka do peřiny, stará se vysypala.

Přemek jí věřil na slovo. Vždyt byl malý a maminka hezká a milá. Střádal pírkou, která našel, a chtěl ji překvapit plnou krabičkou.

Jenže se odstěhovala někam daleko, a tak mohla jen psát. Byl přesvědčený, že bydlí vysoko v horách, asi proto, že poslední pohledníci dostal z hor. Jistě tam nejezdily vlaky a cesty nestály za nic.

Pomalou roztála maminčina podoba, víra, že se vrátí do otlučené kuchyně – kdepak vůbec je? V kterém domě a v kterém městě?

Jednou se vydal za matkou. To už byl na Větrově. Vrátil se sám, ještě než ho nechali hledat.

Po návratu se zatvrdil. To, že rozvedení rodiče si založili každý novou rodinu a pro něho najednou ne-

byl čas ani místo v jejich životě, ho přesvědčilo, že zradit může úplně každý. Nikdo s ním nepočítal, spoléhat se musí jen sám na sebe.

Časem začal chápat, že na Větrově jsou na tom zhruba všichni stejně, třeba některé děti o svých rodičích básní pohádky. Ať otcové a matky jezdí s bonbony, nebo ne. Ať své děti mají rádi a chtějí si uspořádat život tak, aby si je vzali, a neumějí to, nebo s ulehčením přijali, že se o ně nemusejí starat. Ať už jsou na tom jako Láďa Černý šíp, kterému rodiče zemřeli.

Všem chyběla rodina. Nebylo to spravedlivé. Ale nemohli nad tím plakat. Mají přece jeden druhého, musejí držet spolu. Napadlo ho, že jsou na tom trochu jako hrdí psanci prerie. Netrvalo dlouho a Přemek většinu větrovských kluků sdružil pod společný totem.

Mezi indiány měl náčelník neomezenou vážnost. Byl statečný a silný.

„Pamatujte si,“ vštěpoval svým věrným, „Větrovák za Větrováka, indián za indiána.“

Jestli se dostal do sporu někdo z Větrova, Přemek se neptal po spravedlnosti obecné, které se bezpochyby Větrovským dostalo méně než dětem z dědiny, a jednoduše srovnal protivníka. I za děvče, s kterým v domově normálně neztratil ani slovíčko, se popral, jako by to byla vlastní sestra. Ovšem dívčí živel v kmenu nepřipustil. Holky pištěly, pořád do všeho mluvily a chtěly by k ohni, třebaže indiánské squaw by nikdy nenapadlo v době porad opustit vigvam.

Náčelník Přemek měl řadu napodobitelů z řad místních kluků, kteří toužili mít vlastní tlupu, skvělou pérovou čelenku a totem, ale všichni dopadli špatně. Především kluky z dědiny nespojovalo tak pevné přátelství jako větrovské. A kromě toho neměli porozumění rodiče.

„Jestli si ještě někdy vymaluješ papulu jako ten ušatý grázl z Větrova, vymaluju tě já na opačném

konci!“ láteřili, neboť toužili alespoň po vnějškovém odlišení vlastních dětí od větrovských indiánů.

A páni kluci z dědiny zklamaně vzhlíželi k temné siluetě starých stromů Větrova, nad něž večer co večer stoupal vábivý kouř.